

Verlenging en wijziging van de op 6 juni 1955 te Bonn tot stand gekomen Overeenkomst inzake de oprichting van een Internationale Commissie voor de Internationale Opsporingsdienst

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 24 december 1970.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 28 december 1970.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 27 januari 1971.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60, en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestreng hierbij de tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 10 september 1968 en 8 juli 1969 te Bonn gewisselde nota's tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland houdende een Overeenkomst tot verdere verlenging en wijziging van de op 6 juni 1955, te Bonn tot stand gekomen Overeenkomst inzake de oprichting van een Internationale Commissie voor de Internationale Opsporingsdienst (laatstelijk *Trb.* 1970, 33).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft zal deze in een notawisseling vervatte overeenkomst alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

Toelichtende nota

Op 6 juni 1955 kwam te Bonn tussen België, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Israël, Italië, Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten van Amerika de Overeenkomst inzake de oprichting van een Internationale Commissie voor de Internationale Opsporingsdienst (*Trb.* 1956, 1)¹⁾ tot stand.

Genoemde internationale commissie welke voor de duur van vijf jaar in het leven werd geroepen, had tot doel de samenwerking tussen de betrokken regeringen te verzekeren ten behoeve van de te Arolsen (Bondsrepubliek Duitsland) gevestigde Internationale Opsporingsdienst. Deze dienst heeft tot taak het verzamelen, rangschikken, bewaren en beschikbaar stellen aan belanghebbende regeringen en particulieren van alle gegevens betrekking hebbende op Duitsers en niet-Duitsers, die in nationaal-socialistische werk- en concentratiekampen hebben gevangen gezeten, en van gegevens van niet-Duitsers die tijdens de Tweede Wereldoorlog werden ontheemd.

De verantwoordelijkheid voor de leiding en het dagelijks bestuur van de opsporingsdienst werden geplaatst in handen van het Internationale Comité van het Rode Kruis terwijl de financiering van de dienst voor rekening van de Bondsrepubliek Duitsland kwam.

Het aantal aanvragen om inlichtingen en het nut van de opsporingsdienst in verband met de afwikkeling van de „Wiedergutmachung” rechtvaardigden een verlenging van de overeenkomst met vijf jaar. Een daartoe strekkend protocol

¹⁾ Bijl. *Hand.* I 1955/56, nr. 118, en Bijl. *Hand.* II 1955/56 – 4266, nr. 1.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

werd op 23 augustus 1960 te Bonn ondertekend (*Trb.* 1961, 111)¹⁾.

Behalve de overeenkomst dienden ook de overige regelingen betreffende de Internationale Opsporingsdienst te worden verlengd ten einde deze dienst in staat te stellen zijn werk te continueren. Met het oog hierop werden bij die gelegenheid de volgende regelingen getroffen:

1. Een briefwisseling tussen de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten van Amerika als partijen bij het Verdrag van Bonn van 26 mei 1952 inzake de regeling van aangelegenheden voortvloeiende uit de oorlog en de bezetting (*Trb.* 1956, 1, blz. 31), waarin wordt overeengekomen dat de verantwoordelijkheid voor het bestuur en de administratie van de opsporingsdienst voor een nieuwe periode van vijf jaar, te rekenen van 5 mei 1960 af, aan het Internationale Comité van het Rode Kruis wordt opgedragen;

2. een formeel verzoek van de onder 1 bedoelde regeringen aan het Internationale Comité van het Rode Kruis de verantwoordelijkheid voor een nieuwe periode van vijf jaar te willen aanvaarden;

3. een Protocol tot verlenging en wijziging van de Overeenkomst tussen de Internationale Commissie van de Internationale Opsporingsdienst en het Internationale Comité van het Rode Kruis inzake de betrekkingen tussen de Commissie en het Comité.

De verlengde overeenkomst en de hierboven genoemde andere regelingen vertoonden in materieel opzicht geen nieuwe aspecten.

Met het oog op het verstrijken van de termijn van vijf jaar werd in 1964 overleg gevoerd ten aanzien van een eventuele verdere verlenging van de geldigheidsduur van de overeenkomst en de daarbij behorende regelingen.

In dit overleg speelden de volgende kwesties onder meer een rol: de duur van de beoogde verlenging, de in artikel 3 van de Overeenkomst tussen de Internationale Commissie en het Internationale Comité geregelde toegang tot de archieven, en de toelating tot de Internationale Commissie van andere dan de huidige lid-staten (artikel 8 van de overeenkomst van 6 juni 1955).

In het licht van de onzekerheid die bestond ten aanzien van de mate waarin in de toekomst een beroep op de opsporingsdienst zou worden gedaan, besloot men tot een verlenging van de geldigheidsduur van de overeenkomst voor onbepaalde tijd, ten einde te voorkomen dat na verloop van tijd opnieuw tot een verlenging zou dienen te worden overgegaan. De laatste jaren blijft het aantal verzoeken om inlichtingen aanzienlijk. In de jaren 1967, 1968 en 1969 werden respectievelijk 160 589, 142 727 en 174 473 informatie-aanvragen ontvangen. In die jaren werden respectievelijk 242 304, 205 976 en 218 867 rapporten met inlichtingen, bewijsstukken e.d. verstrekt. In de eerste helft van 1970 kwamen 66 615 verzoeken binnen,

terwijl in diezelfde periode in 74 539 gevallen inlichtingen werden verstrekt.

Wat betreft de toegang tot de archieven zij vermeld dat bij de opsporingsdienst vrijwel het gehele archief van de International Refugee Organization was ondergebracht. Ten einde de aldaar bewaarde gegevens tegen misbruik te vrijwaren wenste men de toegang tot de archieven aan een grotere controle te onderwerpen en de kring van leden van de Internationale Commissie voor altijd te sluiten.

In 1964 was men het ten aanzien van bovengenoemde kwesties in grote trekken eens. Nadat volledige overeenstemming ter zake recentelijk was bereikt, konden stappen worden genomen om tot de formalisering van de verlenging en de wijziging van de overeenkomst te geraken. Anders dan in 1960 geschiedde deze formalisering thans door middel van de onderhavige notawisseling tussen de Bondsrepubliek Duitsland en ieder der overige partijen bij het protocol van 1960. De bij de notawisseling behorende bijlagen bevatten:

1. een akkoord betreffende de verlenging en wijziging der Overeenkomst inzake de oprichting van een Internationale Commissie voor de Internationale Opsporingsdienst, waardoor de geldigheidsduur der overeenkomst voor onbepaalde tijd wordt verlengd en welk akkoord blijkens zijn artikel IV met terugwerkende kracht in werking treedt vanaf 5 mei 1965 zijnde de datum waarop het protocol van 23 augustus 1960 verviel, zodra alle in de preambule genoemde regeringen de regering van de Bondsrepubliek Duitsland van hun toestemming tot deze overeenkomst in kennis hebben gesteld; en

2. een akkoord betreffende de verlenging en wijziging van de Overeenkomst tussen de Internationale Commissie van de Internationale Opsporingsdienst en het Internationale Comité van het Rode Kruis inzake de betrekkingen tussen beide instanties, welk akkoord in een zelfde verlengings- en opzeggingstermijn voorziet als het onder 1 genoemde.

Tot voor kort hadden Israël en Italië nog niet van hun instemming met de overeenkomst doen blijken. Het eerste land heeft echter inmiddels verklaard akkoord te gaan met de verlenging en de wijziging. Verwacht mag worden dat ook Italië met de overeenkomst zal instemmen, waarna deze in werking kan treden.

Wat het Koninkrijk betreft zal de onderhavige overeenkomst, evenals de overeenkomst van 6 juni 1955, alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

DE JONG.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

B. ROOLVINK.

¹⁾ Bijl. *Hand.* I 1961/62, nr. 92, en Bijl. *Hand.* II 1961/62 - 6645, nr. 1.